

ZANGVERENIGING ORPHÉE TE HOUTHEM 150 JAAR

Els Diederer

19de eeuw

Op 1 augustus 1864 werd in Houthem een zanggezelschap opgericht dat de naam Orphée zou gaan dragen.

Volgens het reglement uit 1865 bestond de vereniging (zogezegd een sociëteit voor mannen) uit werkende en honoraire leden. De werkende leden kregen iedere week zangles. Ereleden hadden voornamelijk een steunende functie.

Voor een nauwkeurig verslag van vergaderingen, bestuursmutaties, ledenlijsten (aannames, royeringen) en jaaroverzichten startte de secretaris van het bestuur op

26 december 1865 een Register der besluiten. Dit eerste Orphéeboek (zie foto) omvat een periode van 123 jaren, eindigend in 1942. Van dan tot 1965 zijn de verslagen zoekgeraakt. Het tweede boek loopt van 1965-1996, het derde van 1997 tot heden. In al die jaren, ook in het digitale tijdperk, zijn de verslagen met de hand geschreven.

Foto: Voor- en achterkant van de drapeau van 'Orphée société chorale', compleet met beeldje van Orpheus, met daaronder enkele gewonnen medailles.

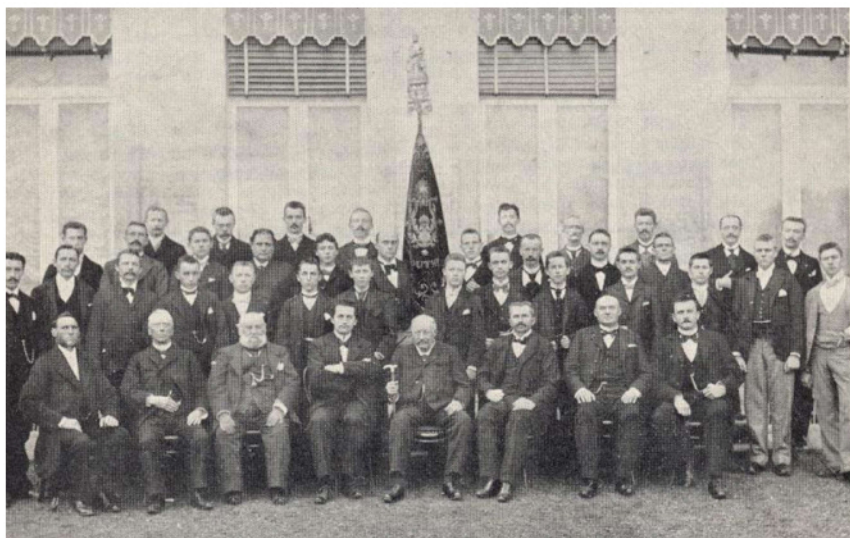
Citaat uit het Register der Zangvereniging Orphée, 1865

"Besluit: Eenig artikel. De voorzitter alleen heeft het regt aan te wyzen de stukken welke in de afzonderlijke en algemeene lessen moeten worden geleerd. Afschrift van dit Besluit zal ter lezing worden opgehangen in het lokaal der vereeniging. De voorzitter JM. Vansintfijt WG Maas W. Kleuters A. Sleijpen J A. Croon W. Speessen"

Gaande de tijd bleken er steeds weer strenge regels nodig om opkomst-discipline te bewerkstelligen. Bij drie, later vier maal verzuim zonder reden en het niet betalen van de contributie volgde roying. Een tijdlang moest er zelfs 5 cents boete betaald worden bij verzuim zonder reden of afmelding. Op een gegeven moment waren de leden verplicht schriftelijk te verklaren dat zij jaarlijks contributie zouden betalen en dat zij geregeld aanwezig zouden zijn. Jarenlang waren de leden verplicht eigenhandig hun presentie te noteren incl. het betaalde lesgeld en/of boetegeld in het Register der Besluiten.

De contributie bedroeg 10 cent per maand of 5 (Belgische) franc per jaar. De directeur verdiende in die jaren 5-7 franc per repetitie.

Eerste directeur was hoofdonderwijzer Joh. Smeets uit Valkenburg. In 1866 werd H. Voncken uit Schimmert (koster, organist) aangenomen. In 1872 keerde Joh. Smeets weer op zijn plek terug. In 1892 werd zijn plaats ingenomen door zijn zoon Jos. Jos Hoen bood zich in datzelfde jaar aan als drapeaudrager.

Bij de (trein)reis naar Antwerpen (1894) in het kader van het 30-jarig bestaan, werd een foto gemaakt van de deelnemers: 5 bestuursleden, 44 leden en 15 ereleden.

Andere opmerkelijke regels uit het reglement van 1894 waren o.m. artikel 37: *'Het is den leden ten strengste verboden zangstukken uit de muzieklus zonder vooraf bekomen verlof van het Bestuur op straat, in herbergen, enz. te zingen, alsook in eene andere zangvereniging als hulp op te treden'.*

en art. 38: *'In het naar de les komen, zoowel als in het naar huis gaan, moeten de leden zich onthouden van straatrumoer en baldadigheden en overigens in alle omstandigheden toonen, dat zij behooren tot de fatsoenlijke en wel opgevoede klasse en daardoor het gezelschap tot sieraad verstrekken'.*

In 1926 was er een bepaling nodig om leden te weerhouden van het kaarten tijdens de lessen en dat er op tijd begonnen moest worden met repeteren.

20ste eeuw

Tijdens de Eerste wereldoorlog werden 7 leden gemobiliseerd in het Nederlandse leger. Op het einde van de oorlog, vond er op 15 december 1918, de zgn. 'Oranjedag', een optocht plaats in Houthem en was er een feestvergadering in de kerk waarbij Orphée het Wilhelmus zong. Dit ter viering van de 'mislukking der revolutie' én om te protesteren tegen de annexatieplannen van Limburg door de Belgen!

Gedurende de Tweede Wereldoorlog draaide het geheel op een laag pitje, wel werden in 1942 enkele concerten gegeven. Op het einde van de oorlog werden weer nieuwe initiatieven genomen. Doch bij het bereiken van het honderdjarig bestaan in 1964, was het aantal mannenstemmen flink gedaald.

Mannenkoor in 1956 met drapeau

In september 1968 werd daarom het besluit genomen om ook dames als lid aan te nemen. Vanaf dat jaar zou Orphée als gemengde zangvereniging door het leven gaan. In de jaren 70 en vanaf 1996 had en kreeg het koor een aparte muziekcommissie onder voorzitterschap van de dirigent. Haar voornaamste taak werd het uitzoeken en bepalen van de uit te voeren muziekstukken bij de diverse gelegenheden. Dit om het bestuur te ontlasten.

Gemengde zangvereniging Orphée in 1976, poserend voor château St. Gerlach

21ste eeuw

Van 2002 tot 2008 krijgen de leden vier maal per jaar een verenigingsblad met de naam *'t Rundsje* op initiatief en onder eindredactie van secretaris Mart Kerckhoffs. Tevens gaat Orphée in 2002 op het world wide web met een eigen website, gebouwd en onderhouden door koorlid Els Diederens. De leden ontvangen met regelmaat een nieuwsbrief. In 2014 bereikt Orphée de respectabele leeftijd van 150 jaar.

Tradities door de eeuwen heen

In de eerste jaren is er in november de viering van Sint Cecilia, patroon van de zangers. Het jaar vangt traditioneel aan met een winterconcert in samenwerking met fanfare St. Gerlach. Geregeld zingt Orphée een mis in de parochiekerk ter gelegenheid van Driekoningen, Pinksteren, begrafenissen, huwelijken, Eerste H. Communie, jubilea en de installatie van een nieuwe pastoor.

In de loop der eeuwen zullen diverse missen ingestudeerd en uitgevoerd worden, waaronder in de jaren 90 van de 20ste eeuw de eerste dialectmis. Het koor geeft acte de présence op kermis- en vastenavonden met serenades en optredens, vaak in samenwerking met de fanfare/brassband St. Gerlach. Vastenavonduitvoeringen (eerste 1921) met eigen toneeluitvoering worden vooral gegeven om nieuwe jonge leden te werven. Ieder jaar is er een souper voor leden en ereleden.

Orphée zal tevens deelnemen aan zangconcoursen, concerten bij regiokoren en festivals in de omgeving zoals in het begin in Spaubeek in 1866; een eigen zomerfeest in 1869 en de muziekfeesten van 'Walram' in Valkenburg in 1876 en 1893.

In 1893 loopt Orphée voor het eerst als zanggroep mee in de processies (Sacramentsoctaaf en Hemelvaartsdag) van het dorp. Bij de 4 heilige huisjes of rustaltaren brengt het liederen ten gehore. Deze traditie blijft bestaan tot eind jaren 80 van de 20ste eeuw. Vanaf 1938 wordt er een hoogmis opgedragen voor de levende en overleden leden van Orphée, die vanzelfsprekend door het koor wordt opgeluisterd. Deze traditie zet zich voort tot op heden. Ook zal Orphée vele jaren de Kerstnacht mis verzorgen in de parochiekerk. Van 1977 tot 1986 organiseert Orphée een carnavalsbal voor haar leden, met een eigen prins en/of prinses, en trekt mee in de optocht, verkleed als Kozakken, Mexicanen, kabouters, zigeuners of parodiëren op energiebesparing en kinderkoor. Sedert 1983 doet het koor mee aan het druk bezochte Kerstconcert in de Gerlachuskerk op een zondagmiddag voor Kerstmis, samen met brassband St. Gerlach en kerkkoor St. Caecilia.

Repetitielokalen door de jaren heen: Herberg Crolla, Hotel van de Weijer, Café Swaree, Hotel Roeloffzen, Café 't Wit Paerd.

Concoursen en zangersdagen

In 1895 gaat Orphée naar een internationaal zangconcours in Luik, waarbij de 4e prijs in de 3e afdeling wordt behaald. Een medaille, een getuigschrift en 100 francs getuigen van deze prestatie. Thuis wordt het gezelschap afgehaald bij het station Meerssen door fanfare St. Gerlach, schutterij St. Martinus en de plaatselijke duivenvereniging. In Houthem wachten honderden belangstellenden. Drie jaar later wordt er door de jury aan Orphée de 2e prijs in de 3e afdeling toegekend in Gent. Als de 28 zangers thuiskomen, wederom afgehaald door fanfare en schutterij, kunnen zij een vergulde medaille tonen en een bedrag van 200 francs. In 1919 werd deelgenomen aan een festival te 'Berg en Terbliet' met als resultaat de 4e prijs en fl.10.

Bij een concours te Hilversum in 1949 behaalt Orphée de 2e prijs en de directeursprijs voor Heusschen.

In 1969 doet het koor voor het eerst mee als gemengde zangvereniging aan de zangersdag in Valkenburg en krijgt daar lof van de jury. In 1971, bij het concours in Weert, behaalt Orphée de 1e prijs in de 1e afdeling.

Vanaf 1975 zal Orphée deelnemen aan de jaarlijkse zangersdagen van de Kleine federatie, 6-8 koren uit de omgeving, die om beurten dit evenement zullen organiseren.

Tijdens de uitvoeringen zal gejureerd worden door een onafhankelijk jurylid. De koren krijgen rapportage en advies.

In 1986 behaalt het koor de 1e prijs met promotie naar afdeling A tijdens een concours in Voerendaal. In 1993 krijgt Orphée op het zangconcours te Weert in de St. Oda-kerk 78 punten in de B-afdeling toegekend, wat goed is voor de 1e prijs!

Repertoire

Zangvereniging Orphée heeft een zeer divers repertoire opgebouwd. Zowel religieuze als profane zang wordt ingestudeerd; klassieke stukken, populaire en volksliederen in de Duitse, Engelse, Nederlandse, Italiaanse, Franse en Limburgse taal. In de archiefkast van het koor bevinden zich meer dan 250 verschillende muziekstukken.

Jubilea

Bij een koor van anderhalve eeuw oud passeren de nodige jubilea vanzelf, niet alleen van het gezelschap maar ook van koorleden. Bij gelegenheid van het 30-jarig bestaan in 1894 maakt het koor een uitstapje naar Antwerpen. Het 40-jarig bestaan in 1904 wordt herdacht met een feestconcert op Pinksterdag, echter het 50- en 75-jarig bestaan verlopen geruisloos vanwege de twee wereldoorlogen.

Ter gelegenheid van het **eeuwfeest** in 1964-1965 wordt er vier dagen feest gevierd. Naast een plechtige hoogmis geeft Orphée twee concerten, vindt er een wijn- en bierfeest plaats, een gezamenlijke koffietafel, een balavond, een receptie en een groot sluitingsbal. Op het **110-jarig** bestaan in 1974 is er een concert, een dansavond, Frühschoppen en een feestmiddag voor de kinderen. Het uitstapje gaat naar Limmich (D.), waar o.m. een kerstconcert wordt gegeven. In het kader van 115 jaar gaat het koor wandelen door de Geulhemer grot en heeft aansluitend een feestavond.

Zangvereniging Orphée in 1989

Het **125-jarig** jubileum in 1989 wordt weer groots aangepakt met een driedaags feest waaronder een korendag (zangersdag), een receptie, de uitgave van een feestgids voor de Houthemenaars en een Houthemse avond in de Holle Eik. Afsluitend een diner in Hotel Willems.

Tijdens het feest ter gelegenheid van **130** jaar in Hotel Lahaye, ontvangt jubilerend robijnen lid, bestuurslid en archivaris Thei Voncken de medaille in de orde van Oranje Nassau uit handen van burgemeester Constant Nuytens o.m. vanwege zijn verdiensten voor Orphée.

In 2002 viert Piet Bours zijn zilveren jubileum als dirigent met een feestavond in Hotel Willems. In 2004 valt het **140-jarig** jubileum samen met het overkoepelend evenement 385 jaar Verenigingsleven Houthem-St. Gerlach, waarbij opgeteld de brassband zijn 125-jarig, de voetbalvereniging IASON haar 60-jarig, handbalvereniging IASON haar 50-jarig en computerclub Houthem CCH haar 10-jarig jubileum vieren. Apart en samen worden tal van festiviteiten en activiteiten georganiseerd. Tijdens de viering is er een speciale website in de lucht met **nieuws, actualiteiten en foto's**. Naast de gebruikelijke uitvoeringen is er op 27 maart een ludiek concert door de Houthemse verenigingen onder het mom van "Spring i(n)s in the air" in de Holle Eik. Op 4 april vindt de receptie en huldiging van de jubilarissen plaats en op 5 juni een feestavond. Het koor met familie maakt een uitstapje, met de bus naar Keulen.

In 2008 wordt ook Mia Geuskens-Reynaerts lid in de orde van Oranje-Nassau vanwege haar verdiensten voor Orphée. De receptie vindt plaats in het verenigingslokaal 't Wit Paerd.

Orphée 2014

In 2009 herdenkt Orphée het **40-jarig** bestaan als gemengd koor. Tijdens het feest worden de dames Mia Geuskens-Reynaerts (alt), Fien Lahaye-Kusters (alt) en Nandy Bielders-Willems (alt) gehuldigd, omdat zij er van het begin af bij zijn geweest. Plaats van handeling is in en bij een mergelgrot in Bemelen.

Dit jaar 2014, worden de feestelijkheden ter ere van **150** jaar Orphée gestart met een jubileummis op 30 maart in de parochiekerk, waarna gezamenlijke brunch in het **verenigingslokaal 't Wit Paerd**. Op 24 april ontvangt de huidige president Mathieu Lahey uit handen van burgemeester Martin Eurlings de Koninklijke onderscheiding in de orde van Oranje Nassau o.m. en vooral vanwege zijn verdiensten voor het koor. De receptie vindt plaats in zaal 't Wit Paerd, waarbij Orphée een serenade brengt aan de gedecoreerde.

Op 21 juni zal de jubileumreceptie plaatsvinden met tevens de huldiging van vier jubilarissen t.w. Thei Voncken 60 jaar, Piet Wijnker 40 jaar, Marianne van Oerle en Karin Hamers 25 jaar lid. Een speciaal Mozartconcert zal uitgevoerd worden op 14 september samen met brassband St. Gerlach in de Gerlachuskerk. Op 11 oktober komen de federatiekoren voor de jaarlijkse zangersdag naar Houthem, uitvoering eveneens in de parochiekerk.

Uitstapjes en familiedagen

Met regelmaat vinden er uitstapjes plaats en/of worden familiedagen gehouden. De uitstapjes vaak gecombineerd met een concours of een te geven concert; de jaarlijkse familiedagen vaak rond de viering van een of meer jubilea van koorleden.

Bij het 30-jarig bestaan in 1896 gaan 5 bestuursleden, 44 zangers en 15 ereleden twee dagen op (trein)reis naar Antwerpen. Een jaar later gaat men op concours naar Luik en in 1899 in Gent. In 1905 gaat het gezelschap naar een tentoonstelling in Luik, in 1909 naar Brussel (internationale tentoonstelling, tevens bezichtiging stad). In 1921 staat Aken op het programma, reis per trein. **In 1924 gaat men weer twee dagen naar Antwerpen, nu per 'Ford-autocar' van Thirion.** In 1930 zijn Keulen en Aken het doel van de dagreis. In 1949 geeft het koor acte de présence bij een concours in Hilversum. In 1965 is het reisdoel Altenahr, in 1972 Eupen.

Twee jaar later bezoekt men gedurende twee dagen de Eifel en de Voerstreek. In 1978 staan de Ardennen op het programma en in 1980 een dagje Brugge. Tien jaar daarna worden Namen en de kasteel en tuinen van Annevoie met een bezoek vereerd. In 1997 verblijft het koor twee dagen in Leuwen a/d Mosel.

In 2000 volgt een tweedaags verblijf in Aulhausen, Rüdesheim en Koblenz. In het kader van het 140-jarig jubileum gaan koor en aanhang met de bus naar Keulen.

De familiedagen vinden meestal plaats in Houthem of in de regio. De activiteiten bestaan uit speurtochten, wandelingen, auto-oriëntatieritten, gezelschapsspelen, tuinfeesten, barbecues, feestavonden en diners.

Orphéefamilie in Leiwien a/d Mosel

Memorable aanschaffingen en uitgaven

In de 19de eeuw was het gangbaar om o.a. in (Belgische) francs te betalen. Tegen het einde van de eeuw geschiedde het betalingsverkeer (ofwel werd genoteerd) zowel in Belgische francs als in Nederlandse florijnen (guldens). In 1865 kreeg het koor vier lessenaars voor in het zanglokaal. Voor de noodzakelijke verlichting moesten petroleumlampen worden aangeschaft. Een exemplaar met glas kostte fl. 1.20, 1 liter petroleum 8 cent; een lampekous 14, een lampeglas 28 cent. Voor de reis naar Antwerpen in 1894 werd fl. 77.90 (165 fr.) neergeteld, waarin verdisconteerd het bezoek aan de dierentuin 24.50 fr; een tentoonstelling 46 fr; het slapen 78 fr.; extra voor 8 leden 2 fr. treinreisgeld 16 fr. De gage van de directeur bedroeg voor 49 lessen 245 fr. of fl. 115,-

In 1895 werd van piano gewisseld, de oude bracht 300 francs op, de nieuwe werd aangeschaft voor 550 francs. De gemeente Houthem sponsorde 80 gulden. Pianostemmen gebeurde rond 1900 voor 5 gulden. De stempel van de 'vereniging Orphée' kostte in 1908 fl. 77; een rondje van 33 glazen bier fl. 1.65. In 1919 had de piano een nieuwe rug nodig: fl. 1.49. Om het boek van Orphée 'te vernieuwen' (1910) fl. 0.80. In 1921 kostte de treinreis naar Aken voor 24 pers. fl. 33.64, het visum fl. 12,-.

Presidenten (voorzitters)

1864	J.W. Vansintfijt
1876	Albert Corneli
1878	sterft Albert Corneli.
1892	Frans Corneli
1903	Aug. De Nève
1905	Em. Van Kesteren
1909	Jean Franssen
1915	Jos Geuskens
1942	sterft Jos Geuskens
1944	Jean Muyres
1948	J. Frijns
1961	Wiel Borghans
1971	Frans Borghans
1982	Abby Koenen
1990	Mia Geuskens-Reynaerts
1996	Mathieu Lahey

Directeuren (dirigenten)

1864	Joh. Smeets
1866	H. Voncken
1872	Joh. Smeets
1892	Jos Smeets
1901	A. Sleypen
1908	Jos Frissen
1909	A. Pennartz
1913	M. Cransveld
1926	J. Coumans
	Ant. Loontjens
	P. Heusschen
1931	L. Neyzen
1944	Em. Lodewick
1948	P. Heusschen
1950	M. Notermans
1966	G. Smeets
1969	Gabriël Beckers
1977	Piet Bours

In 2008 wegens ziekte 4 mnd. vervangen door Jan Waltmans en in 2012 4 mnd. door Sandy Wijnands

Zangvereniging Orphée in 2014:

Het bestuur bestaat uit Mathieu Lahey, voorzitter/administrateur; Mart Kerckhoffs, secretaris; Mia Geuskens-Reynaerts; Nandy Bielders-Willems; José Frissen-Frissen; Cecile Kempinski.

Dirigent: Piet Bours.

De koorleden zijn sopranen: Jeannette Bemelmans, Michelle van de Glind, Trudy Janssen-v.d. Windt, Cecile Kempinski-Pinckers, Tiny Koenen-v.d. Heyden, Elly-Lammerix-v.d. Heyden, Liesbeth Louwen-Lomans, Marianne van Oerle-Aarts, Madeleine Volkers-Geuskens.

Alten: Nandy Bielders-Willems, Mariet Dexters-Mijnes, José Frissen-Frissen, Mia Geuskens-Reynaerts, Karin Hamers-Lamerichs, Els Lahey-Diederens.

Bassen: Giel Biermans, Jo Brouwers, Paul Frijns, Jo Geurts, Sjo Kempinski, Mathieu Lahey, Sijr Pisters, Piet Wijnker.

Tenoren: Thomas Bours, Jos Daniëls, Henk Dullens, Hub Hounjet, Mart Kerckhoffs, Abby Koenen, Cyril Voncken, Theo Voncken.

Bronnen

- Register der Besluiten van zangvereniging Orphée 1865-1942, handgeschreven door de secretarissen van de vereniging: W.G. Maas, Jos Sleypen, J. Cobben, Th. Delissen, A. Sleypen, Jos Geuskens.
- Logboek van 1965-1995, handgeschreven door de secretarissen van de vereniging: Emille Zurstrassen, Nandy Bielders-Willems, Gerlach Vrancken
- Logboek van 1996-heden, handgeschreven door secretaris Mart Kerckhoffs